

Spoštovane, spoštovani,

imenovanje šolskega ministra dr. Vinka Logaja povzroča veliko vprašanj in nerešenih problemov glede nadaljnega razvoja šolskega sistema v Sloveniji.

Kolikor sem lahko zasledil v predstavitvi dr. Vinka Logaja pred odborom DZ, ni omenil izpolnjevanja obveznosti Slovenije do mednarodne skupnosti, pri uvajanju inkluzije v slovenski šolski sistem.

<https://www.rtv slo.si/slovenija/odbor-potrdil-kandidaturo-logaja-za-ministra-za-izobrazevanje-ucitelj-je-kljucen/723092>

Videti je, da naj bi se Dr. Vinko Logaj zavzemal predvsem za ključno vlogo učitelja in vse kaže na to, da naj bi se s politiko "jačanja" vloge učitelja nagibal k ohranitvi 250 let starega šolskega sistema, ki temelji predvsem na kaznovanju in nagradah. Ne vem, če ste videli oddajo na RTV1 v četrtek, 5.9.2024 ob 21.05 "250 let v šolskih klopeh...".

<https://www.rtv slo.si/slovenija/250-let-v-solskih-klopeh-od-klecanja-na-koruzi-do-ustnega-opomina/720056>

Problem izjave dr. Vinka Logaja, da je naš šolski sistem dober, nakazujejo ne samo ugotovitve mednarodne skupnosti, pač pa tudi slovenske raziskave, ki kažejo, da strategija integracije, ki je trenutno uzakonjena v Sloveniji, povzroča številne anomalije v optimalnosti (samo)razvoja otrok in mladostnikov. Kako je lahko tak slovenski šolski sistem dober? Mednarodni dokumenti in slovenske raziskave navajajo predvsem naslednje anomalije oziroma neželene učinke v delovanju integrativnega šolskega sistema:

- **zdravstvene težave** učencev kot so : "okvare" hrbtenice, vida, emocionalne in druge psihične težave kot posledice neustreznih obremenitev storilnostnega pouka;
- **diskriminacija**, posvečanje pozornosti učencem z "motnjami v razvoju", primanjkljaji, "posebne potrebe", neupoštevanje socialnega statusa pri pomoči učencem itd. Vsi različni otroci so upravičeni do enakovredne optimalne pomoči odraslih kot to predvideva inkluzija v mednarodnih dokumentih;
- **stigmatizacija**, "nalepke" otrokom kot so "posebne potrebe", dislektiki, avtisti, ADHD itd., imajo lahko trajne življenjske posledice;
- **segregacija** (delitev učencev na dve šoli), ima lahko tudi trajne življenjske posledice
- **klasifikacija** kot posledica subjektivnega ocenjevanja učiteljev, lahko v odvisnosti od različnega učitelja povsem različno kroji življenjsko usodo otrokom in mladostnikom pri nadaljevanju šolanja ali pri zaposlovanju. Poleg tega je glavni problem ocenjevanja v šoli ta, da se učenci večinoma učijo le za ocene.
- **kategorizacija** (posebne skupine v šolah - nivoji znanja - glede na neke umetno ustvarjene izobraževalne standarde, ki niso znanstveno dokazljivi)
- medvrstniško in učiteljsko **nasilje** v šolah itd.

Številne anomalije in neželene učinki integracije, kažejo na to, da gre za povsem neustrezen koncept optimalnega (samo)razvoja otrok in mladostnikov oziroma ne gre za največje koristi otrok, kot to opredeljuje mednarodna skupnost (Konvencija o otrokovih pravicah), ampak za poskus transfera šolskega znanja (izobraževalnih načrtov) iz glav učiteljev v glave otrok s kaznimi in nagradami oziroma za poskus "ustvarjanja" otrok po podobi učitelja. Žal se "transfer" znanja z učitelja na učenca sooča s

številnimi naštetimi anomalijami in neželenimi učinki pri optimalnem (samo)razvoju otrok in mladostnikov.

Strategija transfera znanja iz glav učiteljev (izobraževalni načrti) v glave otrok ni mogoča, če upoštevamo znanstvene dokaze konstruktivističnih psihologov (npr. Piaget), konstruktivističnih biologov (npr. Maturana), fiziologov, nevrofiziologov, kibernetikov itd. Otroci v svojem razmišljanju ne reprezentirajo znanja učitelja v svoji glavi, ampak ustvarjajo lastne konstrukte šolske realnosti in učiteljevega znanja. Torej vsak otrok v skladu s svojo genetsko strukturo in vplivi okolja konstruira originalne miselne procese, čustva itd.

Mednarodna skupnost je za rešitev problema anomalij in neželenih učinkov integracije predlagala koncept inkluzije oziroma prehod iz "integracije v inkluzijo", kar je podpisalo 195 držav sveta, med njimi je tudi Slovenija. Prehod iz "integracije v inkluzijo" je označen kot "Education for all - EFA" oziroma "Ena šola za vse različne otroke". Ne vsebuje diskriminacije, stigmatizacije, kategorizacije, segregacije itd. učencev ter ne povzroča drugih neželenih učinkov, kot jih poznamo pri integraciji (npr. nasilja). Ima pa inkluzija zelo pozitivne učinke na optimalni (samo)razvoj otrok in mladostnikov.

Spoštovana gospa predsednica Nataša Pirc Musar je nedavno na TV SLO1 izjavila, da je potrebno spoštovati mednarodno pravo. Izjava je bila povezana z "vojno" med Izraelom in Palestino. Upam, da izjava gospe predsednice ni vezana zgolj samo na specifične vojne razmere, ampak na spoštovanje mednarodnega prava povsod, v vseh aktivnostih v vseh družbah sveta, ki so vezane na mednarodne podpise držav članic. Predvidevam, da velja uporaba mednarodnega prava tudi za slovenski šolski sistem, če je Slovenija podpisnica mednarodnih dokumentov na področju spoštovanja pravic otrok in mladostnikov oziroma področju inkluzivnega razvoja šolskih sistemov.

Čeprav je bila gospa predsednica Nataša Pirc Musar večkrat obveščena o dogajanju v slovenskem šolskem prostoru, kjer se trenutno pri šolski reformi ne spoštuje mednarodno pravo (kar je dr. Vinko Logaj jasno nakazal na predstavitvi na Odboru DZ), ni posredovala in tudi ni podala javne izjave, da je pri spremembi šolskega sistema v Sloveniji potrebno spoštovati mednarodno pravo podobno kot velja za Izrael. Morda bo gospa predsednica le opozorila slovensko politiko, da je potrebno spoštovati mednarodno pravo tudi v Sloveniji, konkretno pri trenutno potekajoči reformi šolskega sistema, kjer je Slovenija podpisnica mednarodnih dokumentov in da bi bilo morda dobro imenovati ministra, ki bo to razumel.

Tudi spoštovana gospa predsednica mag. Urška Klakočar Zupančič je bila večkrat obveščena o dogajanju v povezavi z neustrezno reformo šolskega sistema, ki poteka trenutno pod naslovom "Nacionalni program vzgoje in izobraževanja 2023-2033". Kolikor vem, je tudi spoštovana gospa pravnica z mednarodnimi izkušnjami in bi lahko opozorila slovensko šolsko politiko, da mora spoštovati mednarodno pravo, kar bi gotovo stranki Svoboda olajšalo izbiro kandidata za šolskega ministra.

Največji problem pri izbiri ministra verjetno predstavlja program stranke Svoboda, ki na predšolski in osnovnošolski stopnji opredeljuje spoštovanje mednarodnega prava (UNESCO), pa je kljub temu stranka Svoboda podala pozitivno mnenje k imenovanju ministra za šolstvo dr. Vinka Logaja, ki ni pokazal spoštovanja do mednarodnega prava. To bi lahko pomenilo, da se stranka Svoboda ne drži svojega programa. Dr. Vinko Logaj ni omenil izpolnjevanje obveznosti Slovenije do mednarodne skupnosti (mednarodnega prava) na predstavitvi v Odboru DZ, pa je bil kljub temu potrjen za ministra.

Dr. Vinko Logaj, ki ni strokovnjak na področju inkluzije, je povzeto po medijih, govoril predvsem o ključni vlogi učiteljev, krepitvi avtonomije učiteljev itd., pri tem pa je spregledal dejstvo, da slovenski učitelji niso ustrezno usposobljeni za delo z različnimi otroki in mladostniki na različnih stopnjah

izobraževanja in da ne morejo izvajati mednarodnopravnih obveznosti Slovenije pri prehodu v inkluzijo.

Slovenski učitelji niso usposobljeni za inkluzivno poučevanje, ker jih študij na slovenskih pedagoških Univerzah ne pripravi dovolj za razumevanje in nudenje pomoči vsem različnim otrokom in mladostnikom. To je tudi posledica zastarelosti univerzitetnega študija, ki ne sledi hitremu napredku sodobnega znanstvenega razvoja.

Da bi razumeli v čem je glavni problem izobraževanja učiteljev, je potrebno razumeti, kako genetsko deluje otrok in kako delujejo njegovi možgani. Problem PeF v Sloveniji je celoten program usposabljanja strokovnih delavcev, ki je utemeljen na psihosocialnih znanjih, kot to poudarja "Nacionalni program vzgoje in izobraževanja 2023-2033", ki ga je ustvarila delovna skupina bolj ali manj "enakomislečnih" strokovnjakov pod vodstvom prof. dr. Janeza Vogrinca.

Psihosocialna znanja so veliko premalo, da bi razumeli, kako otrok deluje kot genetsko bitje in kako se (samo)razvija in kako mu nuditi optimalno pomoč pri individualnem (samo)razvoju. Priporočam seznanjenost z delom emeritusa ddr. Janeka Muska "Genetika in osebnost", ki je lahko uvod v bio-psiho-socialno reorganizacijo študijev na PeF v Sloveniji.

Psihosocialni nivo raziskovanja in usposabljanja učiteljev, ne daje vplogleda v delovanje otroškega organizma in delovanje možganov, kar lahko pomeni, da učitelji "tavajo v temi" pri ravnanju z otroci in mladostniki. Lahko pomeni tudi, da se povzroča več škode kot koristi. Z neustrezno izobrazbo učitelj ne razume otrokove biološke narave in tudi ne more nuditi pomoči vsem različnim otrokom in mladostnikom v njihovem optimalnem (samo)razvoju. Enostavno so psihosocialna znanja znastveno preozka in preveč zastarela, da bi učitelji razumeli od kod bio-psiho-socialne razlike pri otrocih in kako se odzivati na razlike oziroma kako pomagati vsakemu učencu k optimalnemu (samo)razvoju.

Neprepoznavanje (samo)razvojnih razlik med otroci in mladostniki, učiteljem ne omogoča ustrezno izbizo pomoči oziroma učitelji ne morejo nuditi specifično pomoč pri posameznih otrocih in mladostnikih s specifičnimi bio-psiho-socialnimi značilnostmi.

Namesto razumevanja specifičnosti bio-psiho-socialnih razlik med otroci in mladostniki, se ob "neznanju" učencev navadno pojavljajo ugotovitve učiteljev, da se otrok premalo uči oziroma, da je len, da so potrebne inštrukcije itd.

Težko se je poglobiti v individualne bio-psiho-socialne značilnosti učencev in ugotoviti resnične vzroke za "neznanje" učenca ter jim pomagati pri optimalnem (samo)razvoju, če ni primerne usposobljenosti učiteljev za tako delo.

Zelo pomembna so znanja učiteljev s področja individualnega umskega in psihofizičnega (samo)razvoja otrok in mladostnikov ter hitrosti odraščanja. Pomembno je spoštljivo in previdno ravnanje z otroki in mladostniki (brez stigmatizacij, segregacij, diskriminacij, klasifikacij, kategorizacij itd.), dokler ne zaključijo genetskega (samo)razvoja do odrasle osebe.

Psihosocialni sistem izobraževanja učiteljev ne omogoča ustreznih znanj in ravnanj učiteljev do vseh različnih otrok, kar je osnovna zahteva inkluzije. Neustrezna psihosocialna znanja omogočajo številna neustrezna ravnanja strokovnih delavcev (učiteljev), ker ni pravega razumevanja, kako delati z vsemi različnimi učenci, da bi jim lahko zagotovili optimalni (samo)razvoj.

Z ustrežnejšimi bio-psiho-socialnimi znanji in ustrežnejšo pomočjo pri različnem in originalnem otrokovem in mladostnikov individualnem genetskem (samo)razvoju, je mogoče dosegati optimalni (samo)razvoj vseh različnih otrok. Vsi otroci imajo pravico do optimalnega genetskega (samo)razvoja.

Psihocialna znanja na slovenskih Univerzah naj bi bila sestavni del opredelitve usposabljanja strokovnih delavcev v "Nacionalnem programu vzgoje in izobraževanja 2023-2033", kar omogoča zelo pomanjkljiv pogled na izobraževanje učiteljev in nudenje pomoči vsakemu učencu pri njegovem optimalnem bio-psiho-socialnem (samo)razvoju. Za izvajanje optimalne pomoči učiteljev pri otrokovem in mladostnikovem genetskem (samo)razvoju je potrebno dopolniti koncept psihosocialnih znanj s konceptom bio-psiho-socialnih znanj, ki omogočajo jasen vpogled v bio-psiho-socialni (samo)razvoj otrok in mladostnikov.

Z bio-psiho-socialnim razumevanjem različnosti (samo)razvoja otrok in mladostnikov, je mogoče veliko bolj ustrezno določiti pomoč pri optimizaciji individualne rasti otrok in mladostnikov. Strokovni delavci na področju "vzgoje in izobraževanja" se morajo ustrezno do-izobraževati, da ne bodo povzročali hudih anomalij v optimalnem (samo)razvoju otrok in mladostnikov s pomanjkljivo izobrazbo.

Osnovo za bio-psiho-socialno razumevanje otrokovega (samo)razvoja smo že poudarili, da predstavlja delo emeritusa ddr. Janeka Muska "Genetika in osebnost". Z njegovim znanjem o "Genetiki in osebnosti" ter sodobnimi znanstvenimi spoznanji bi bilo mogoče oblikovati vsaj osnovne predstave profesorjev na PeF v Sloveniji o različnosti genetskega (samo)razvoja otrok in mladostnikov, če želimo, da bodo kompetentno predavali in ocenjevali akademska dela študentov in temu ustrezno izobraževali bodoči strokovni kader za delo v šolstvu. Za pričakovati je, da bi na ta način tudi bolj kompetentno ocenjevali akademska dela študentov. Težko je razumeti, kako lahko profesor, ki ne razume akademskega dela študenta, le tega ocenjuje.

Z drugimi besedami povedano, potrebna bo temeljita reorganizacija študijev na Univerzah, kjer se usposablja strokovni kader v "vzgoji in izobraževanju", da bodo razumeli genetski (samo)razvoj otroka in okoljske oziroma socialne vplive na delovanje genov.

Prvi korak k razumevanju bio-psiho-socialnega (samo)razvoja otrok in mladostnikov, (kot smo že omenili) je znanje po mojem mnenju najboljšega slovenskega psihologa vseh časov, če ne celo evropskega, emeritusa ddr. Janeka Muska.

Glavna problema, ki ju je potrebno rešiti v nadaljnjem razvoju slovenskega šolstva sta:

- Zastarelost slovenskega šolstva (RTVSLO1) in neustreznost načina "prenosa" znanja z učitelja na učenca. V skladu z mednarodnimi obveznostmi Slovenije je potrebna Inkluzivna prenova slovenskega šolstva, oziroma način šolanja otrok in mladostnikov, ki ne bo povzročal neželenih učinkov na optimalni (samo)razvoj otrok in mladostnikov.
- Zastarelost univerzitetnega izobraževanja strokovnih kadrov v "vzgoji in izobraževanju" na psihosocialni osnovi, ki potrebuje prenovo v smeri bio-psiho-socialnih znanj bodočih strokovnih delavcev v šolstvu.

Oba problema lahko v veliki meri rešuje inkluzivna naravnost slovenske šole, kot jo predlaga mednarodna skupnost, kjer je Slovenija podpisnica. Inkluzivna naravnost slovenskega šolstva rešuje učinkoviteje tudi problem šolanja romskih otrok in mladostnikov.

Združimo moči. Za usodo in lepšo prihodnost naših otrok gre!